

Jaarverslag en Jaarrekening 2023

Hoewel tegenwoordig veel activiteiten digitaal plaats vinden, bewijzen de activiteiten van de Stichting Vrienden van het Streekarchief dat er nog altijd veel belangstelling is voor fysieke activiteiten. Het bestuur kijkt dan ook terug op een jaar met drukbezochte bijeenkomsten en de succesvolle publicatie van een boek over de recente geschiedenis van Spijkenisse. Dit jaarverslag geeft een korte impressie van de activiteiten van de Stichting in het jaar 2023.

Bestuurssamenstelling en -beleid

In 2023 is de samenstelling van het bestuur niet gewijzigd. Het bestuur kwam bijeen in het kantoor van het Streekarchief, waarbij ook de directeur van het Streekarchief aanwezig was. Praktische Vriendenzaken werden via de mail en de telefoon afgestemd. Net als in eerdere jaren was het Beleidsplan 2019 – 2023 voor het bestuur van de Vrienden een belangrijke leidraad bij alle werkzaamheden. Een nieuw beleidsplan wordt opgesteld zodra er meer duidelijkheid is over de op handen zijnde veranderingen bij het Streekarchief.

Activiteiten

- Op 18 mei 2023 organiseerden de Vrienden van het Streekarchief samen met het Streekarchief en Historyland, het mini-symposium “Oorlog & Vrijheid”. Dit symposium was oorspronkelijk gepland in 2020, maar moest toen vanwege corona op het laatste moment worden afgelast. Verschillende sprekers belichtten tijdens het symposium een aspect van Oorlog en Vrijheid: Nadet Somers sprak over haar zoektocht naar Leo Lunny, Jan Hollaar vertelde over zijn ontmoeting met de weduwe van inselcommandant Schermuly, Bob Benschop illustreerde met vele voorbeelden de wijze van herdenken en vieren sinds 1945 en Arie van den Ban sloot af met een geanimeerde voordracht over de inundatie. Met ruim tachtig belangstellenden was de zaal, die belangeloos ter beschikking werd gesteld door Historyland, helemaal vol.

- Op 24 mei 2023 vond de feestelijke uitreiking plaats van het eerste exemplaar van de publicatie *Spijkenissers van Elders*. Alle geïnterviewden en hun familie waren uitgenodigd voor deze bijeenkomst in het stadhuis van Nissewaard. Bob Benschop en Gerben van Dijk hielden een korte lezing, waarna de auteurs Arjen Tevel en Ria Berkhout door bestuurslid Robert van Herk werden geïnterviewd over de totstandkoming van het boek. Het eerste exemplaar van het boek werd overhandigd aan wethouder Jan-Willem Mijmans. Groot-Nissewaard en het Algemeen Dagblad (zie bijlage) deden verslag van de bijeenkomst.
- Op verzoek van Museum de Duinhuisjes zijn de donateurs van de Vrienden van het Streekarchief uitgenodigd voor de themadag “Streekverhalen en muziek” op 23 juli 2023.
- In het najaar van 2023 verleenden de Vrienden van het Streekarchief medewerking aan een weekendlezingenreeks over de geschiedenis van Voorne-Putten. Aan deze cyclus werkten drie inleiders mee die direct of indirect verbonden zijn (of waren) aan het Streekarchief, namelijk streekhistoricus Bob Benschop, bestuurslid Nico de Vries en oud-medewerker van het Streekarchief Eva Lassing.
- Op verzoek van het college van B en W van de gemeente Voorne aan Zee heeft de Stichting aan de gemeenteraad een advies uitgebracht met betrekking tot een nieuw te voeren gemeentevlag. In het verlengde van een eerder advies over het gemeentewapen heeft de Stichting gepleit voor een vlag waarin het wapen van de heren van Voorne als verwijzing naar de rijke historie van de regio is verwerkt. Ook hebben we verzocht de kleuren uit het gemeentelijke logo in de vlag op te nemen: blauw, geel en groen als verwijzing naar de regionale natuurlijke elementen zee, duinen en polderlandschap.

Publicaties

In 2023 zag een bijzondere uitgave van de Vrienden van het Streekarchief het licht: *Spijkenissers van Elders*. In dit boek belichten de Arjen Tevel en Ria Berkhout een relatief jong aspect uit de geschiedenis van Voorne-Putten, namelijk de komst van werknemers naar Spijkenisse sinds de jaren 1960. In vijftientig interviews vertellen de nieuwkomers over de achtergronden van hun migratie. *Spijkenissers van Elders* laat zien hoe 65 jaar migratie er voor zorgde dat Spijkenisse veranderde van een boerendorp in een moderne stad met een gevarieerde bevolking. Het boek is uitgegeven als hardcover en telt 132 pagina's. Fotograaf Jaap Rozema verzorgde prachtige portretfoto's die speciaal voor het boek werden gemaakt. Bovendien is in het boek veel fotomateriaal opgenomen uit verschillende archieven. Dankzij een financiële bijdrage van de gemeente Nissewaard en het Streekarchief kon de verkoopprijs van *Spijkenissers van Elders* laag blijven. Donateurs van de Vrienden van het Streekarchief konden de publicatie bij voorintekening aanschaffen voor een gereduceerd tarief.

Donateurs

De Vrienden zijn 2023 begonnen met 99 particuliere donateurs. In de loop van het jaar hebben zich acht nieuwe donateurs aangemeld. Zes donateurs hebben hun donateurschap beëindigd. Helaas waren er acht donateurs die, ook na herhaaldelijke herinneringen, hun betalingsverplichting niet nakwamen. Zij zijn uit de administratie geschrapt. Het aantal particuliere donateurs is gedaald naar 93. We zien gelukkig dat veel donateurs een hoger bedrag overmaken dan de minimumbijdrage van € 7,50. Daarvoor bedankt het bestuur hen hartelijk. Naast 104 particulieren hebben de Vrienden één zakelijke donateur: de Gemeente Voorne aan Zee, die het donateurschap van de voormalige gemeente Brielle heeft voortgezet.

Donateurs van de Vrienden ontvangen regelmatig de nieuwsbrief van het Streekarchief, waarin ook de mededelingen van het Stichtingsbestuur zijn opgenomen. Om de kosten laag te houden wordt de nieuwsbrief in principe per e-mail verspreid. Een aantal van onze donateurs heeft te kennen gegeven dat zij de nieuwsbrief liever op papier willen ontvangen. Het bestuur heeft, net als in eerdere jaren, ervoor gekozen deze mensen *niet* om een hogere donatie te vragen.

Financiën

De Vrienden ontvangen geen structurele subsidies. De kosten voor bestuur en activiteiten worden gedekt door de bijdragen van donateurs. De bestuurskosten bestaan inmiddels volledig uit de alsmaar stijgende kosten voor het gebruik van een girorekening. Het bestuur heeft geprobeerd om een goedkopere aanbieder te vinden, maar dat is niet gelukt.

Met het uitbrengen van boekpublicaties loopt de Stichting altijd een financieel risico. De verkoopprijs van boeken wordt namelijk bepaald op basis van een verwachte verkoop, die in de praktijk mee, maar ook tegen kan vallen. De publicatie *Spijkenissers van Elders* kon gelukkig rekenen op een ruime publieke belangstelling. Samen met de subsidie van de gemeente Nissewaard en het Streekarchief Voorne-Putten is daardoor een positief saldo ontstaan, waarmee financiële risico's van toekomstige publicaties kunnen worden gedekt. Het boekjaar is afgesloten met een positief saldo. De jaarrekening is weergegeven op de volgende pagina.

Jaarrekening 2023

INKOMSTEN

Bijdragen aan activiteiten	€ 0,00
Donaties	€ 1.505,00
Kruisposten	€ 4,90
Overig	€ 0,00
Verkoop publicaties	€ 9.704,20
Rente	€ 0,00
TOTAAL	€ 11.214,10

UITGAVEN

Bestuur en Administratie	€ 258,63
Kruisposten	€ 4,90
Lezingen	€ 76,94
Nieuwsbrief	€ 74,74
Publicaties	€ 6.666,42
Tentoonstellingen	€ 0,00
TOTAAL	€ 7.081,63

Jaarsaldo:	€ 4.132,47
-------------------	-------------------

BALANS

Beginsaldo (1 januari)	€ 32.115,90
Inkomsten	€ 11.214,10
Uitgaven	€ 7.081,63
Eindsaldo (31 december)	€ 36.248,37
Openstaande kruisposten	€ 0,00
Banksaldo (31 december)	€ 36.248,37

INTERVIEW BOEK SPIJKENISSERS VAN ELDERS

Een tijdsbeeld over gastarbeiders

José Molina Garcia uit Spanje. Hij zou de eerste gastarbeider in Spijkenisse zijn geweest. Rond 1960 kwam hij daar aan, om geld te verdienen. Zijn verhaal en dat van 24 andere nieuwkomers is beschreven in het boek *Spijkenissers van Elders*.

Janet van Klink
Spijkenisse

José was twintiger en werkte in een textielabriek in Blanes. Het was het Spanje van dictator Franco. Er was weinig werk en de lonen waren bijzonder laag. José was opgeleid als automonteur. Hij werkte in het weekeinde voor extra inkomen bij een garage. Op een goede zaterdag stonden er twee vrouwen met een pechgeval. Ze waren op weg naar Nederland. José reparerde de auto. 'Zij vroegen wat hij in Spanje verdiende en of hij in Nederland niet het dubbele wilde verdienen. Natuurlijk had José daar wel oren naar', vertelt Nieves Molina in het boek.

Spijkenissers Ria Berkhout (61) en Arjen Tevel (71) hadden José graag persoonlijk geïnterviewd. Ze zochten zo'n drie weken naar hem, maar hij bleek inmiddels te zijn overleden. Zijn weduwe Nieves woont nog in Spijkenisse. 'Zij heeft zijn verhaal aan ons verteld', vertelt Arjen. José verbleef de eerste drie maanden met nog een paar Spanjaarden in een pension in de Lobeliastraat. Nieves: 'Het pension beviel niet goed. Hij miste zijn gezin en waarschijnlijk vooral mijn Spaanse eten. José klaagde er in ieder geval over dat drie jonge mannen samen één karbonaadje kregen. Tegen zijn baas heeft hij toen gezegd dat hij liever terug naar Spanje zou gaan dan hier werken.'

Job Neuteboom, eigenaar van autogarage Marco aan de Nieuwstraat, was een prima werkgever. Hij regelde woonruimte voor José. Neuteboom overleed echter onverwacht. José kreeg daarna een baan bij Peet Baris, die handelde in bouwkransen en oude voertuigen van het leger. Het is het gezin Molina goed vergaan. Toen de wijk Waterland werd gebouwd, kocht het een huis aan het Beverveen.

Ria woont in Spijkenisse-Noord, waar José ruim zestig jaar geleden in het pension verbleef. 'In deze wijk wonen veel nieuwkomers. Sommigen vertrekken en anderen blijven er. De eerste nieuwkomers zijn inmid-

dels tachtigers. Ik wilde hun verhalen opschrijven, voordat ze er niet meer zijn', legt ze uit.

Tijdsbeeld

In 25 interviews vertellen de nieuwkomers in *Spijkenissers van Elders* hun verhaal. Het 132 pagina's tellende boek bevat historisch fotomateriaal en portretfoto's van fotograaf Jaap Rozema. Ria: 'Er zijn al boeken over de geschiedenis van Spijkenisse verschenen, maar die houden bij deze periode op. Dit boek geeft een tijdsbeeld.'

Vanaf de jaren zestig tot de dag van

Zijn al boeken over de geschiedenis, maar die houden bij deze periode op

– Ria Berkhout

vandaag verwelkomt Spijkenisse inwoners die van elders komen. Arjen en Ria spraken met hen over hun weegredenen om hard en huis te verlaten en een nieuw bestaan in het boerendorp van weleer op te bouwen. Ruim een kwart van de Spijkenisser bevolking bestaat nu uit mensen met een migratieachtergrond. 'In totaal 111 verschillende nationaliteiten', weet Ria, die zelf bepaald geen nieuwkomer is. Haar voorouders bevinden zich al sinds de achttiende eeuw in Spijkenisse.

De eerste nieuwkomers kwamen

uit het voormalig Nederlands-Indië. De gastarbeiders uit de landen rondom de Middellandse Zee volgden in de jaren zestig. Toen vervulden ook veel Rotterdammers hun verouderde etagewoning in de stad voor een spiksplinternieuw huis met tuintje in Spijkenisse. Surinamers en Antillianen volgden. In de laatste decennia bood het uitdijende Spijkenisse een veilig onderkomen aan vluchtelingen en asielzoekers.

Met de komst van raffinaderijen, chemische bedrijven en een scheepswerf streken de nieuwe werknemers neer in Spijkenisse. Het boek geeft een inkijk in de wijze waarop grote bedrijven hun personeelstekorten probeerden op te lossen door actief nieuw personeel te werven en een vooruitstrevend huisvestingsbeleid te voeren. Er is een werkgever die meermaals terugkomt: scheepswerf Verolme op Rozenburg. De vader van de in Turkije geboren Figen Tekin ging er werken.

Abdullah Tekin was in Istanboel chauffeur. 'In Istanboel zat ik in een kantoorje bij een wervingsmedewerker van Verolme. Mijn vader werd ter plekke medisch onderzocht, waarna de deal snel was gesloten. Wat hij precies ging doen wist hij niet, maar dat Verolme een scheepswerf was wel', zegt Figen. 'Mijn vader kreeg een kamer op het logementschip dat in de jachthaven van Hoogvliet naast de Spijkenisserbrug lag. Voor zover ik weet, woonden er alleen Turken die bij Verolme werkten. Zij werden elke dag met een schip vanaf Hoogvliet naar de werf in Rozenburg heen en weer gevaren.'

▲ Figen Tekin uit Turkije vertelt over haarzelf en haar familie in het boek *Spijkenissers van Elders* (grote foto).

Humberto Salaz (58) vluchtte uit Chili (rechtsboven). Zijn vrouw Jolanda is in Spijkenisse geboren. Nieves Molina uit Spijkenisse met de foto van haar overleden man José Molina Garcia.

FOTOS STREEKARCHIEF
VOORNE-PUTTEN/JAAP ROZEMA

Ik voel mij eigenlijk een verkaasde Chileen

– Humberto Salaz (58)

Abdullah bleef bij Verolme als pijpfitter en magazijnmedewerker werken. In 1966 kwam zijn gezin naar Nederland. 'Hij had in de Menno ter Braakstraat een flat kunnen huren. Dat liep via een vastgoedmaatschappij die dat voor Verolme regelde. Daar werd ook de huur aan betaald', aldus Figen. Haar moeder heeft veel heimwee gehad en was in het begin niet zo gelukkig. Ze ging al naaister werken bij het bedrijf Confectie-industrie in Spijkenisse en daarna in de rubberfabriek in Hellevoetsluis.

Augusto Pinochet

Ook lezen we verhalen over vluchtelingen. Zo ontvluchtte Humberto Salaz (58) in 1975 het regime van de Chileense dictator Augusto Pinochet. Zijn opa was in Chili actief lid van de communistische partij en lid van de vakbond. 'We zaten in een verdomhoekje en liepen een reëel gevaar. Doodseskaders waren een bekend verschijnsel geworden.'

Humberto was twaalf jaar oud toen hij op Schiphol landde. Het Chili-comité uit Spijkenisse stond voor de familie klaar. 'We zijn hier met niets begonnen en hebben een mooi leven kunnen opbouwen. We zijn echt wel Nederlanders geworden, maar Chili blijft diep in mijn hart toch wel aanwezig als mijn moerland. Ik voel mij eigenlijk een verkaasde Chileen.'

Wethouder Jeroen Postma ontvangt morgen het eerste exemplaar van *Spijkenissers van Elders*. Het boek is een uitgave van Streekarchief Voorne-Putten en Stichting Vrienden van het Streekarchief Voorne-Putten.